

Pedagoški programi Osnovna šola, 1. triada

LOŠKI MUZEJ – STALNE ZBIRKE, ŠKOPARJEVA HIŠA

Voden ogled po stalnih muzejskih zbirkah – arheološki, zgodovinski, kulturnozgodovinski, umetnostni, etnološki in prirodoslovni – vključuje tudi ogled grajskih temeljev in dvižnega mosta v kletnih prostorih gradu ter Škoparjeve hiše v muzeju na prostem na grajskem vrtu. Vodenje je prilagojeno starostni stopnji mladih obiskovalcev, vsebuje pripovedke in legende.

Kulturna dediščina mladim obiskovalcem približa nekdanji načina življenja v porečju Selške in Poljanske Sore od prazgodovine dalje. **Arheološka zbirka** prikazuje poselitev loškega ozemlja od starejše kamene dobe do leta 973, ko se prvič omenja Škofja Loka. **Zgodovinska zbirka** predstavlja Loško zemljiško gospodstvo, ki je bila obsežna gospodarska, upravna, politična in kulturna enota, v obdobju 973–1803 v lasti bavarske škofije Freising. Približa nam življenje na srednjeveških gradovih (zbirka Zgornji stolp na Kranclju) in bivalno kulturo srednjeveške Škofje Loke (zbirki Komun in Loška slikana meščanska keramika) ter gospodarski in kulturni pomen mesta v srednjem in novem veku (Cehovska zbirka, Škofjeloški rokopis in Škofjeloški pasijon, kopije srednjeveških fresk). Sledi **Zbirka o Ivanu in Franji Tavčar** in predstavitev Kalanovega pohištva z Visokega v Poljanski dolini; družina Kalan je pred Tavčarjevima skoraj 250 let gospodarila na Visokem, o čemer pripovedujejo tudi štiri muzejske zbirke, ki so od leta 2016 na ogled v obnovljenem Tavčarjevem dvorcu.

Stavbna zgodovina Loškega gradu je v muzeju predstavljena *in situ* z arhitekturnimi ostanki, odkritimi pri arheoloških izkopavanjih v kletnih prostorih SV grajskega stolpa, kjer je prezentiran nekdanji grajski vhod z mestne strani, temelji starejšega okroglega stolpa, rekonstruiran grajski dvižni most in nekdanji nivo grajskega dvorišča.

Umetnostnozgodovinske zbirke predstavljajo umetniško dediščino loškega območja: kopije srednjeveških fresk, med katerimi je znamenita Sveta Nedelja iz Crngroba, dela predstavnikov rodbine Šubic iz Poljan in dela Ivana Groharja, ki je na prelomu 19. in 20. st. skupaj s sodobniki utiral pot slovenski moderni umetnosti.

Muzej se ponaša z bogatimi **etnološkimi zbirkami**. Preko črne kuhinje, zbirk o stavbarstvu, poljedelstvu, živinoreji, prehrani, transportu, čebelarstvu in noši je predstavljeno življenje kmeta in meščana na Loškem pred industrializacijo. Izstopa tudi dediščina domačih obrti, ki so bile nekdanj zelo razvite na Škofjeloškem: sitarstvo, klekljarstvo, klobučarstvo, glavnikarstvo, platnarstvo, barvarstvo, izdelovanje umetnega cvetja in malega kruhka.

Zbirka novejše zgodovine prikazuje razvoj delavskega gibanja po 1. svetovni vojni, dogodke med narodnoosvobodilno vojno v letih 1941–1945 in povojno obnovo ter izgradnjo na Škofjeloškem.

V **Prirodoslovni zbirki** so na ogled avtohtone živali, ki so nekoč in še danes živijo na loškem območju. Predstavljena je naravna pestrost sesalcev, plazilcev, ptičev in rib.

Športna zbirka predstavlja zgodovino športa na Škofjeloškem.

Ogled muzeja vključuje tudi **Škoparjevo hišo** z zasnovo iz 16. st., ki sodi v tip hiše s črno kuhinjo. V njej je predstavljena nekdanja bivalna kultura kajžarjev in malih kmetov. V muzeju na prostem na grajskem vrtu sta na ogled še obnovljeni mlin in kozolec.

Pripovedke ob grajskem kaminu – vodstvo po muzeju za najmlajše

Otrokom ob grajskem kaminu prebiramo pripovedke o kamnitem mostu, škofjeloškem grbu, starem stolpu. Nato se skupaj sprehodimo po muzeju in se pogovarjamo o izbranih muzejskih predmetih. Preizkusimo tudi, kako deluje grajski dvizni most.

Primerno za: predšolske skupine, OŠ 1. triada

Trajanje: 20–30min

Cena: 2,00 EUR

S pripovedkami po muzeju – vodstvo po muzeju za najmlajše

Z vodstvom po muzejskih zbirkah mladim obiskovalcem približamo zgodovino srednjeveške Škofje Loke in nekdanje življenje v porečju Selške in Poljanske Sore. Preizkusimo tudi, kako deluje grajski dvizni most. Vodenje je prilagojeno starostni stopnji mladih obiskovalcev, vsebuje pripovedke in legende.

Primerno za: OŠ 1. triada

Trajanje: 60 min

Cena: 3,60 EUR

Odkrivamo muzej z vodičko lisičko

Skupaj s kustosinjo in grajsko lisičko iščemo odgovore na vprašanja: kaj je muzej? In kaj muzejski predmeti? Kako jih zbiramo, hranimo, preučujemo, predstavljamo? Kaj v muzeju dela kustos? Z lisičko se tudi sprehodimo po muzeju in skozi zgodbe spoznavamo izbrane muzejske predmete.

Primerno za: predšolske skupine, OŠ 1. triada

Trajanje: 40 min

Cena: 3,60 EUR

Voden ogled Škoparjeve hiše

Otroci si ogledajo hišo z zasnovo iz 16. st. ki spada v tip hiše s črno kuhinjo, in druge zanimive objekte muzeja na prostem na grajskem vrtu (kozolec, mlin). Pri tem spoznavajo nekdanjo bivalno kulturo kajžarjev in malih kmetov. Ogled je po dogovoru vključen v ostale muzejske programe.

Primerno za: predšolske skupine, OŠ 1. triada

Trajanje: 15 min

Cena: brezplačno – kot dodatek ostalim muzejskim programom

Polne roke znanja*

Otroci spoznajo in doživijo zanimiv svet domačih obrti, kot so platnarstvo, barvarstvo, glavnikarstvo in klekljarstvo, še posebej pa klobučarstvo. Otroci izvejo kratko zgodovino klobučarstva na Loškem in postopke za izdelavo klobuka.

Primerno za: predšolske skupine, OŠ 1. triada

Trajanje: 45–60 min

Cena: 4,20 EUR

*Program se lahko razširi v Dan za škofjeloško rokodelstvo, ki obsega še vodeni ogled starega mestnega jedra in ustvarjalno-pedagoški program v sodobnem tekstilnem centru Kreativnice.

STARO MESTNO JEDRO ŠKOFJE LOKE

Skriti zaklad – vodstvo po starem mestnem jedru Škofje Loke

Program se odvija v starem mestnem jedru in otroke na igriv način seznanja s kulturnimi spomeniki Škofje Loke, ki je s svojo bogato stavbno dediščino eno najzanimivejših in najbolj ohranjenih srednjeveških mest na Slovenskem.

Primerno za: predšolske skupine, OŠ 1. triada

Trajanje: 45 min

Cena: 3,50 EUR

DISLOCIRANE ENOTE LOŠKEGA MUZEJA: GALERIJA FRANCETA MIHELIČA, VISOKO, CRNGROB, BRODEH

Vodstvo po čebelarški zbirki: *Tle se špegaljate, lenuhi, po tej mali, marni muhi!* v Brodeh

Na vodenem ogledu zbirke predstavimo zgodovino čebelarjenja in kulturno dediščino v povezavi s čebelami. Učenci spoznajo čebeljo družino in čebelje panje, njihove produkte in vlogo, ki jo imajo medonosne čebele pri oprraševanju rastlin. Opozorimo tudi na veliko ogroženost čebel v današnjem svetu zaradi onesnaževanja in podnebnih sprememb ter razmišljamo, kaj lahko naredi vsak izmed nas, da jih ohranimo za naslednje rodove. Ogled lahko dopolnite tudi s sprehodom po kratki učni poti kranjske sivke.

Primerno za: OŠ 1. triada

Trajanje: 30 min

Cena: 2,50 EUR

MUZEJSKE DELAVNICE

Mladi obiskovalci v ustvarjalnih delavnicah upodabljajo predmete iz muzejskih zbirk in spoznavajo dediščino tradicionalnih obrti.

Škofjeloški grb

V zgodovinski zbirki spoznajo pripovedko o nastanku škofjeloškega grba in izdelajo njegov mavčni odlitek ali pa iz kartona izrežejo ščit in nanj naslikajo svoj grb.

Primerno za: OŠ 1. triada

Trajanje: 45 min

Cena: 3,60 EUR

Pohod Po poti gradov in delavnica Škofjeloški grb

Po ogledu maket dveh škofjeloških gradov otroci preizkusijo, kako deluje grajski dvizni most v muzeju. Povzpnejo se na bližnji Krancelj do ruševin Zgornjega stolpa, sledi vlivanje škofjeloškega grba.

Primerno za: OŠ 1. triada

Trajanje: 60 min

Cena: 3,60 EUR

Pohod Po poti gradov in delavnica Obesek z motivom gotske pečnice

Po ogledu maket dveh škofjeloških gradov otroci preizkusijo, kako deluje grajski dvizni most v muzeju. Povzpnejo se na bližnji Krancelj do ruševin Zgornjega stolpa, nato sledi vlivanje obeska po vzoru gotske pečnice, najdene na Kranclju.

Primerno za: OŠ 1. triada

Trajanje: 60 min

Cena: 3,60 EUR

Praznična noša

Najprej si otroci v muzeju ogledajo nekdanjo moško in žensko praznično nošo ter spoznajo obrti, ki se navezujejo na oblačilno kulturo. Nato iz zgibanke izrežejo moška in ženska praznična oblačila in jih pobarvajo. Zgibanke je vključena v ceno delavnice.

Primerno za: OŠ 1. triada

Trajanje: 45 min

Cena: 3,60 EUR

Poslikajmo skrinjo

Otroci barvajo in sestavljajo modele kmečkih in meščanski skrinj, ki so si jih ogledali v etnološki zbirki v muzeju.

Primerno za: OŠ 1. triada

Trajanje: 45 min

Cena: 3,00 EUR

Poslikajmo panjsko končnico

Po predstavitvi nekdanjih kmečkih opravil in starega kmečkega orodja otroci spoznajo še pomen čebelarstva in poslikane panjske končnice. Sledi slikanje motivov s panjskih končnic na lesene deščice.

Primerno za: OŠ 1. triada

Trajanje: 60 min

Cena: 5,40 EUR

Prazgodovinska ogrlica

Ko si ogledajo izbrane predmete v arheološki zbirki, otroci izdelajo ogrlico po vzoru ogrlice iz jame Kevderc na Lubniku.

Primerno za: OŠ 1. triada

Trajanje: 60 min

Cena: 3,60 EUR